

Katedra bohemistiky PF UJEP

KLAUZURNÍ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA

Bakalářské studijní programy – Český jazyk a literatura
Český jazyk a literatura (jednooborové studium)
Český jazyk a literatura (dvouoborové studium)
Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání

Datum: 17. května 2013

Jméno a příjmení:

Aprobace:

Identifikační číslo:

Disciplína	Počet bodů
Stylistika	
Syntax	
Morfologie	
Lexikologie, slovtvorba	
Fonetika, fonologie, pravopis	
CELKEM	

Celkové hodnocení: A B C D

Manžel mi leze na nervy

Jedno arabské přísloví říká – manželství je jako karavanní tábor, nenajdeš tam, co jsi sám nepřinesl. A tak tam každý přinese sebe a vše, co k němu patří. Jenže někdy se přihodí, že to, co vám před sňatkem připadá jako velká výhoda, může se časem stát nepřijemné a nesnesitelné. Když si někdo vybere zábavného a extrémně společenského partnera, může v manželství časem zjistit, že tytéž vlastnosti, které mu dříve tak imponovaly, nyní vadí a nelze s nimi žít. Těžko se dlí doma o samotě, zatímco životní partner je králem večírků.

Něco v tom duchu se přihodilo i vám. Jenže nic na světě není jednoznačně špatné nebo jednoznačně dobré. A tak i každá lidská povaha má své dobré, ale i horší stránky. Pokud si cením těch dobrých, musím se srovnat i s těmi stinnými.

Flegmatik je obvykle člověk spolehlivý, pracovitý, uvážený, schopný kompromisu, není agresivní, miluje svůj klid, svoji rodinu, pro kterou dokáže být velmi obětavý. Lpí na tradicích, svém prostředí, bývá věrný a dokáže si vážit toho, co má. Nikdy zbytečně neriskuje a v životě hraje na jistotu. Patří k němu ale i určitá nepružnost, neinvenčnost, nemůzičnost, často malá komunikativnost a nepříliš velká empatie neboli vnitřní citlivost a potřebám druhých. Proto mu ani nedojde, že by partnerovi na něm mohlo něco vadit. Z toho pak plynou stovky malých naštvání a z drobných kamínek se stane obrovský problém.

Pokud člověk nedostává od partnera jasné signály, čím nevyhovuje, není motivován své chování měnit, a tak se dál chová zcela přirozeně a nečiní si násilí. Začněte proto spolu mluvit o všem, co vás trápí. Nesmíte se však obviňovat a urážet se. Počínejte si vlídně, nekonfrontačně, avšak důrazně.

(Podle A. Vondrové)

STYLISTIKA

1. a) Do které funkčněstylové oblasti byste zařadili uvedený text?

.....

b) O jaký slohový útvar se jedná?

.....

2. a) Jak je text členěn z hlediska horizontálního?

.....

b) Charakterizujte téma:

1. odstavce

2. odstavce

3. odstavce

4. odstavce

3. Které prostředky vertikálního členění se v tomto textu uplatňují?

.....

4. a) Charakterizujte titulek z hlediska spisovnosti.

.....

b) O jaký typ pojmenování se v případě titulku jedná?

.....

5. K následujícím výrazům z textu přiřaďte jejich adekvátní slohový příznak.
Vybírejte přitom ze škály - výraz knižní, termín, slohově neutrální, hovorový.

dli

flegmatik

empatie

SYNTAX

1. Podtrhněte v následujících větách podmět rovnou čarou, přísudek vlnovkou a nadepište druh podmětu a druh přísudku. Predikát ve větě bezpodmětě dejte do rámečku.

Manželství je jako karavanní tábor. nenajdeš tam, co jsi sám nepřinesl. A tak tam každý

přinese sebe a vše, co k němu patří. Těžko se dli člověku doma o samotě, zatímco životní

partner je králem večírků. Flegmatik je obvykle člověk společlivý, miluje svůj klid svoji

rodinu, pro kterou dokáže být velmi obětavý. Začněte proto spolu mluvit o všem, co vás

trápi. Nesmíte se však obviňovat a urážet se.

2. Znázorněte stavbu následujícího souvětí náležitým plošným schématem, v němž budou údaje o jednotlivých větách (způsob připojení, větněčlenská funkce, konstitutivnost, sémantický vztah a jeho vyjádření).

Když si někdo vybere zábavného a extrémně společenského partnera, může v manželství časem zjistit, že tytéž vlastnosti, které mu dříve tak imponovaly, nyní vadí a nelze s nimi žít.

3. Zapište základovou větnou strukturu pomocí gramatického větného vzorce.

a) *Každý přinese do manželství sebe a vše, co k němu patří.*

GVV:

b) Něco v tom duchu se přihodilo i vám.

GVV:

c) Jenže nic na světě není jednoznačně dobré ani jednoznačně špatné.

GVV:

d) Těžko se dli člověku o samotě.

GVV:

4. Uveďte, které sémantické vztahy (SV) se uplatní mezi výpověďmi (elementárními textovými jednotkami) na začátku 2. odstavce v textu.

1. a 2. výpověď:

Něco v tom duchu se přihodilo i vám. Jenže nic na světě není jednoznačně špatné nebo jednoznačně dobré.

SV:
69

2. a 3. výpověď:

A tak i každá lidská povaha má své dobré, ale i horší stránky.

SV:

5. Na základě výpovědi *Něco v tom duchu se přihodilo i vám a celého kontextu* zformulujte téma textu, na který autorka A. V. reaguje (odpovídá). Uvažujte, o jakých situacích takový text s velkou pravděpodobností referuje.

.....

.....

.....

6. Stanovte typ tematicko-rematické posloupnosti, který se uplatňuje mezi výpověďmi ve třetím odstavci (elementárními textovými jednotkami č. 1-7).

Flegmatik je, obvykle člověk spolehlivý, pracovitý, uvážený, schopný kompromisu, není agresivní, miluje svůj klid svoji rodinu, pro kterou dokáže být velmi obětavý. Lpí na tradicích, svém prostředí, bývá věrný a dokáže si vážít toho, co má. Nikdy zbytečně neriskuje a v životě hraje na jistotu.

.....

.....

.....

MORFOLOGIE

1. Určete slovní druh slov užitých v textu:

(např. svůj – zájmeno)

- a) *mi*
- b) *přinese*
- c) *nepřilíš*
- d) *z*
- e) *avšak*

2. Určete vzor níže uvedených podstatných jmen:

(např. *schopnost* – kost)

- a) *sňatek*
- b) *flegmatik*
- c) *empatie*

3. a) Utvořte přídělné trpné pro mužský rod jednotného čísla od slovesa:

říkat

b) Utvořte přídělné trpné pro ženský rod jednotného čísla od slovesa:

cenit

4. a) Utvořte verbální substantivum od slovesa:

mluvit

b) Utvořte 6. pád množného čísla podstatného jména:

flegmatik

c) Utvořte 7. pád množného čísla komparativu adjektiva:

horší

d) Utvořte 2. osobu jednotného čísla rozkazovacího způsobu slovesa:

zjistit

e) Utvořte komparativ adverbia:

vlídně

5. a) Uved'te český ekvivalent výrazu:

conjugare

b) Uved'te latinský název výrazu:

číslovka

6. a) Utvořte přechodník přítomný pro střední rod jednotného čísla od slovesa:

stát

b) Utvořte přechodník minulý pro mužský rod množného čísla od slovesa:

přihodit se

c) Utvořte podstatné jméno slovesné od slovesa:

imponovat

LEXIKOLOGIE A TVOŘENÍ SLOV

1. Vyhledejte základové (bezprostředně motivující) slovo k těmto slovům obsaženým v textu. Uved'te toto slovo alespoň k 6 příkladům v tabulce.

Např: vzorný ← vzor, vzdělání ← vzdělát

<i>arabský</i>	<i>extrémně</i>	<i>lidský</i>
<i>přinést</i>	<i>samota</i>	<i>obvykle</i>
<i>zábavný</i>	<i>životní</i>	<i>spolehlivý</i>

2. Uved'te opozita k následujícím slovům, která se vyskytují v našem textu. Ve dvou případech můžete použít opozitum odvozené od stejného základu. Uved'te opozita nejméně k 6 příkladům v tabulce.

<i>přinést</i>	<i>nelze</i>	<i>často</i>
<i>zábavný</i>	<i>horší</i>	<i>drobný</i>
<i>dříve</i>	<i>pracovitý</i>	<i>začít</i>

3. V následujících tabulkách pospojíte slova ze sloupce (a) se synonymy my slovy či synonymními souslovími ve sloupci (b).

(a)	→ propojte ←	(b)
<i>extrém</i>		<i>útočnost, výbojnost</i>
<i>agresivita</i>		<i>vnímavost (k druhým)</i>
<i>invenčnost</i>		<i>krajnost, nejzazší mez</i>
<i>empatie</i>		<i>nápaditost, vynalézavost</i>

(a)	→ propojte ←	(b)
<i>riskovat</i>		<i>podněcovat, být pohnutkou</i>
<i>imponovat</i>		<i>Být ve spojení, dorozumívat se</i>
<i>komunikovat</i>		<i>vzbudit úctu, obdiv, zapůsobit</i>
<i>motivovat</i>		<i>dávat v sázku, nasazovat</i>

4. Zařadíte do sémantických hnízd (polí) „dobrá / špatná vlastnost“ slova (substantiva, adjektiva, nikoliv sousloví), která najdete v předposledním odstavci našeho textu (a. nejméně 4 slova, b. nejméně 2 slova):

VLASTNOSTI		
	↓	↓
(a) dobré (4 slova), např. (<i>dobrý</i>)		(b) špatné (2 slova), např. (<i>špatný</i>)
(1)		(1)
(2)		(2)
(3)		(3)
(4)		
(5)		

FONETIKA, FONOLOGIE A PRAVOPIS

1. Vypíšte a transkribujte slova a slovní spojení, v nichž ve výslovnosti dojde k asimilaci znělosti.

Z toho pak plynou stovky malých naštvání a z drobných kamínků se stane obrovský problém.

2. Uveďte české ekvivalenty k pojům:

velára
nukleus sylaby
labiální explozíva
sigmatismus

3. Podtrhněte slova, v nichž je diftong:

zaokrouhlit, naučený, eutanázie, prouzený, doušek, kauza.

4. Naznačte graficky koncovou kadenci následujících výpovědí:

Co budete dělat v neděli? Máš dostatek peněz?

Budete zítra doma?

Přineste své nabídky do zítřka!

5. Uveďte významový rozdíl těchto výpovědí (/ označuje pauzu):

Karlova třetí zásadní připomínka každého zarazila.

Karlova třetí / zásadní připomínka / každého zarazila.

6. Opravte všechny jazykové chyby v následujícím textu:

Rodiče by měly stále hledat způsoby jak potomky motivovat k výuce angličtiny. Na každý věk, ale samozřejmě platí něco jiného. Jednoduší to je u mladších žáků, jimž můžete s ohledem na jejich zájmy nabízet třeba filmy tematicky zaměřené na sport či život zvířat. „Bylo by fajn, kdyby děti mohli v cizím jazyce bezpečně komunikovat o jim blízkých tématech na různých fórech pro děti,“ říká profesionál z oboru, J. Novák. „Když mluvím se středoškoláky říkájí buď to, že mají výbornou učitelku a angličtina je baví nebo že je bavila dřívěji ale teď už je nebaví, protože se pořád střídali různý učitelé“ doplňuje Novák.